

בס"ד. ש"פ דברים, שבת חזון, ד' מנחם-אב ה'תשט"ו

(הנחה בלתי מוגה)

ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה¹. הנה² ידוע שירידת הנשמה בגוף היא ירידה צורך עלי', והיינו, דאף שגם בלאה"כ הרי הנשמות עלו במחשבה³, מ"מ, ע"י הירידה למטה נעשית עלייתם למעלה עליונה יותר. והענין בזה, דהנה אנו אומרים⁴ נשמה שנתת בי טהורה היא, שזה קאי על שרש הנשמה קודם התלבשותה בגוף, שהיא בבחי' טהורה, דקאי על בחי' טהירו עילאה. ולהעיר, שברוב הדרושים מבואר דבחי' טהורה היא קאי על שרשה באצילות⁵, אמנם במאמר זה מבואר שהכוונה בטהורה היא על הנשמה כמו שהיא בבחי' טהירו עילאה קודם הצמצום. ואעפ"כ הנה לאחרי כן אתה בראתה אתה יצרתה ואתה נפחתה בי, שהו"ע ירידת הנשמה להתלבש בהגוף, וירידה זו היא צורך עלי', שעיי"ז נעשה בה העלי' למעלה מבחי' טהירו עילאה. וסיום המאמר (נשמה שנתת בי כו') הוא, כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך, והיינו שענין ההודאה ישנו בכאו"א מישראל, דכיון שהודאה אינה שמשגי שהוא כן, אלא היא למעלה מטו"ד, לכן הרי זה נמצא אצל כאו"א מישראל.

ב) ולהבין מהו ענין ההודאה שמודים לו ית', והרי אינו שייך מחלוקת נגדו ית' עד שיצטרכו להודות לו. אך הענין בזה הוא, שאין זו מחלוקת בגוף הענין, כי אם, שהרגש הנבראים הוא שלמטה יש ולמעלה אין, ולכן אי אפשר להיות בהשגתם הדיעה העליונה שלמעלה יש ולמטה אין, היינו שכל מה שהוא למטה יותר הוא בחי' אין יותר, שהרי הדיעה התחתונה היא להיפך, שכל מה שהוא למטה יותר הוא יש ומציאות יותר. אמנם, אף שענין זה אינו בהשגת התחתון, מ"מ, מודים

תשט"ו), בתוספת מ"מ והערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א (וראה ב"פתח דבר" לקונטרס הנ"ל, ובהשיחה שלפני המאמר ס"ב (לקמן ע' 238 ואילך).

3) ב"ר פ"א, ד.

4) ברכת "אלקי נשמה" (ברכות ס, ב).

5) ראה לקו"ת פ' ראה כז, א. שה"ש ח,

ג. ובכ"מ.

1) ישע"א, א, כז.

2) בכל הבא לקמן ראה ד"ה זה בלקו"ת דברים בתחילתו, ובהגהות הצ"צ* שנדפסו (עם המאמר שבלקו"ת) בקונטרס בפ"ע (קה"ת

* נדפסו לאח"ז באוה"ת דברים ע' כח

ואי"ך.

אנחנו לך, שאנו מודים שהאמת הוא כמו שהוא בהדיעה העליונה, שלמעלה יש ולמטה אין, והיינו, שלא רק למעלה, אלא גם למטה האמת הוא כהדיעה העליונה שלמעלה יש ולמטה אין.

ומוסיף כ"ק אדמו"ר הצ"צ בהגותיו משנת תרכ"א על ד"ה ציון שבלקו"ת⁶: ולכן מודים גימטריא מאה⁷ דהיינו מאה ברכות⁸. והענין בזה, כפי שמבואר בלקו"ת שהודאה בלבד אינה מספיקה, לפי שההודאה אינה בגילוי, שהרי הוא רק מודה בדבר, והמכוון הוא שמההודאה יבוא אח"כ לבחי' ברכה שהיא ההמשכה בגילוי, היינו שיהי' הגילוי איך שלמעלה יש ולמטה אין. וזהו שמודים גימט' מאה דהיינו מאה ברכות, שהמכוון הוא שע"י ההודאה יגיע אח"כ לבחי' ברכה, ובזה גופא מאה ברכות, דמאה מורה על בחינת כתר⁹, ומצד הכתר נמשך הגילוי שלמעלה יש ולמטה אין. והיינו, שהודאה היא העבודה שמלמטה למעלה, שבה אין זה בגילוי, אלא הוא רק מודה שהאמת כן הוא, ומזה הוא מגיע לבחי' ברכה שהו"ע ההמשכה והגילוי מלמעלמ"ט, שנמשך בחי' הכתר, ששם היא הדיעה העליונה.

ובכדי שיבוא מבחינת הודאה לבחינת ברכה, שההודאה היא התחלת התפלה, וברכה (שהיא בשמו"ע) היא תכלית התפלה, צריכה להיות העבודה דואהבת¹⁰, שהאהבה היא הממוצע בין ברכה להודאה. וכמו כן הוא גם בספירות העליונות, שהודאה היא בחינת מלכות ובחינת נה"י¹¹, וברכה היא בבחינת¹² (וכידוע¹³ שבחינה הוא המשכת הכתר), והממוצע בין נה"י לבחינה ומוחין בכלל הם הספירות חג"ת, שבעבודה הוא העבודה דואהבת, שהרי החסד הוא כללות המדות (שעיקרם חג"ת¹⁴).

ג) והנה כדי שיבוא לבחי' ואהבת, הרי זה ע"י ההתבוננות במש"נ להלך¹⁵ והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום, דבחי' אנכי מי שאנכי¹⁶ הוא היום, היינו בעוה"ז דוקא, שהרי בעוה"ב הוא רק הארה

- 6) אוה"ת שם ס"ע כט.
 7) פע"ח שער העמידה בסופו. סידור הכינויים) בערכו. סה"מ תרכ"ט ע' ב.
 8) ראה מנחות מג, ב.
 9) זח"א קכג, א.
 10) ואתחנן ו, ה.
 11) ראה תו"א ויגש מד, א. ויחי מו, א.
 12) ראה לקו"ת פינחס פ, ב. שם ראה לא, ד.
 13) ראה תו"א יתרו קט, א.
 14) ראה סידור (עם דא"ח) דש, א.
 15) ואתחנן שם, ו.
 16) וראה זח"א קסז, ב. זח"ג יא, א.

בלבד, ובעוה"ז הוא העצמות, שלכן אמרו¹⁷ יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי עוה"ב. והנה, הכוונה בעוה"ב כאן היא לא רק על ג"ע בלבד, אלא גם על ימות המשיח ותחיית המתים, שגם אז הגילוי הוא הארה בלבד. ובזה מבאר כ"ק אדמו"ר הצ"צ בהגהותיו¹⁸ מ"ש בגמרא¹⁹ ע"פ²⁰ והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ, אלו ימות המשיח, דלכאורה אינו מובן, הרי בביאת המשיח יהי' גילוי עצום, כמ"ש²¹ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דבר, ואיך אומר על ימים אלו אשר אין בהם חפץ. אך הענין הוא, שגם הגילוי שיהי' בימות המשיח ותחיית המתים, עם היותו גילוי עצום עד שהגילוי שבג"ע אין ערוך אליו, מ"מ, הוא רק הארה בלבד, והיינו, שהגילוי בתחה"מ הוא מבחי' שמו הגדול, שלכן הוא למעלה מהגילוי דג"ע, אבל מ"מ גם זה הוא רק שם והארה בלבד. אמנם ע"י קיום המצוות בעוה"ז דוקא נמשך בחי' אנכי מי שאנכי, אך גילוי ענין זה יהי' לעתיד. והיינו, שלעתיד יהיו ב' בחי'. בחי' הא' דלעתיד הוא הגילוי דשמו הגדול, ובחי' הב' דלעתיד הוא שיתגלה המשכת העצמות שממשיכים ע"י מעשה המצוות בעוה"ז, דעתה בעוה"ז הוא בהעלם, ולעתיד יהי' בגילוי. והיינו, שבחי' הא' הו"ע עוה"ב מצד עצמו, היינו מצד עצם התהוותו, ובחי' הב' הוא מצד ההמשכה שע"י המצוות, שהוא המשכת העצמות, שעכשיו הוא בהעלם, ולעתיד יהי' בגלוי. וב' בחי' אלו הם בב' זמנים מיוחדים, והיינו, שבתחילה יהי' בחי' הא', ואח"כ בחי' הב'²². וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומעשים בעוה"ז מכל חיי עוה"ב, דהכוונה בעוה"ב היא לא רק על ג"ע, אלא גם על תחה"מ, שגם תחה"מ נכלל בעוה"ב, וראי' על זה ממה שאמרו במשנה²³ כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב כו' ואלו שאין להם חלק לעוה"ב האומר אין תחה"מ מן התורה, ומבואר בגמרא²⁴ הוא כפר בתחה"מ לפיכך לא יהי' לו חלק בתחה"מ, שכל מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה, ומזה מובן שתחה"מ נקרא בשם עוה"ב²⁵ (אלא שבמשנה שם הכוונה על מדרי' הא' שבתחה"מ, שרק היא נקראת בשם עוה"ב). וזהו שאמרו יפה כו' מכל חיי עוה"ב, שהכוונה בתיבת כל הוא לכללות ענין חיי עוה"ב, גם תחה"מ, והיינו, לפי שגם הגילוי שבתחה"מ הוא רק

17) אבות פ"ד מ"ז.

18) אה"ת דברים שם ריש ע' לא.

19) שבת קנא, ב.

20) קהלת יב, א.

21) ראה רע"ב (ועוד) למשנה סנהדרין

22) שם.

23) ראה גם לקו"ש חט"ו ס"ע 417. וש"נ.

24) סנהדרין ר"פ חלק.

25) סנהדרין שם (צ, א).

26) שם.

27) ישעי' מ, ה.

מבחי' שמו הגדול בלבד, ולכן יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז, לפי שהיום בעוה"ז הוא המשכת העצמות, אלא שעכשיו הוא בהעלם, והגילוי יהי' לעתיד (בבחי' הב', כנ"ל). והנה, כאשר יתבונן איך שכללות הגילויים דעוה"ב, ג"ע ותחה"מ, הם רק הארה בלבד, ודוקא ע"י קיום המצוות בעוה"ז הוא המשכת העצמות, הנה עי"ז יבוא לבחי' ואהבת גו' בכל לבבך ובכל נפשך¹⁰. וע"י האהבה שהיא הממוצע בין בחי' הודאה לבחי' ברכה, יגיע מבחי' הודאה לבחי' ברכה, שהיא תכלית התפלה. וזהו כללות סדר העבודה דהודאה אהבה וברכה, שע"ז נעשית עליית הנשמה במעלה עליונה יותר מכמו שהיתה קודם ירידתה למטה.

ד) **אך** כל זה הוא כפי שצריך להיות, אבל כשאינו כן, הנה על זה כתיב ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה. והענין בזה, דהנה, ציון הוא לשון סימן²⁶, וקאי על עצם הנשמה, שעבודת עצם הנשמה היא ברעו"ד שלמעלה מטעם ודעת, והו"ע האהבה דבכל מאדך. והנה, מה שעצם הנשמה נקראת בשם ציון מלשון סימן, אי אפשר לומר שהסימן הוא על אורות וגילויים, שהרי הסימן הוא על דבר שלמעלה ממנו, ומאחר שהנשמות עלו במחשבה והם למעלה יותר מהמלאכים, אי אפשר לומר שהנשמות הם סימן על אורות וגילויים, אלא הם סימן על העצמות, והיינו, שע"י האהבה דבכל מאדך¹⁰ שלמעלה מטו"ד, נעשה המשכת העצמות שלמעלה מהשתלשלות. אך מ"מ הוא רק סימן בלבד, שהרי לגבי הבל"ג שלמעלה, הנה עבודת הנשמה היא בהגבלה²⁷, וראי' לדבר, שהרי גם לגבי הזולת שהוא גדול בהשגה יותר ממנו, הנה מה שאצלו הוא בל"ג ובכל מאדך, הרי אצל הזולת הוא עבודה שבהגבלה, ולכן הנה גם עבודת הנשמה שבבחי' בלי גבול היא רק סימן בלבד על העצמות, וע"י עבודה זו הוא המשכת העצמות. וזהו בחי' ציון, שהיא בחי' יחידה, ובכללות יותר היא בחי' חי' יחידה. והנה, ההפרש בין נר"נ לח"י הוא, שבחי' נר"נ אפשר שיתלבשו גם בלעו"ז, אמנם בחי' ח"י אי אפשר שיתלבשו בלעו"ז, והיינו, שאי אפשר שיכשל באיזה ענין בלעו"ז באופן שיהי' לו מס"נ בזה, לפי שבבואה דבבואה לית להו²⁸, ורק בחי' נר"נ אפשר שיתלבשו בלעו"ז, הן בחי' נה"י, הן בחי' דחג"ת, וגם בחי'

ס"ע לא ואילך.

26) יבמות קכב, א. גיטין סו, א. וראה לקו"ת תצא לו, ג. לו, ג. לקו"ש ח"ד ע' 1201 הערה 49.

26) ראה יחזקאל לט, טו. עירובין נד, ב. תו"א מקץ לו, סע"ב ("כמו ציון המצוינות" — הושענות ליום ב').
27) ראה גם הגהות הצ"צ — אוה"ת שם

דחב"ד, כמ"ש²⁹ חכמים המה להרע, וע"ד מ"ש רבינו בתניא³⁰ שע"י חכמות חיצוניות מטמאים בחינת חב"ד שבנפש. וזהו מ"ש ציון גו' ושבי', דשבי' קאי על בחינת נר"נ שאפשר שיהיו בשבי' בלעו"ז, אבל בחינת ציון, שהיא עצם הנשמה שלמעלה מטו"ד, הנה בחינה זו אי אפשר שתהי' בשבי', והיינו, שבנוגע לעצם הנשמה יכול להיות ענין של העלם בלבד (אבל לא שייך שתתלבש ח"ו בלעו"ז), ואז צריך לפעול בה ענין הגילוי.

ועז"נ ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, שכדי לפעול הגילוי בבחי' ציון הוא במשפט, וכדי לפעול הפדיון מהלעו"ז בבחי' נר"נ הוא בצדקה. והענין בזה, דהנה, משפט קאי על התורה, כמ"ש³¹ כמשפט ותרגם כהלכתא, שהו"ע הלכות התורה, וצדקה כפשוטו היינו להחיות רוח עניים, ובכללות הו"ע מעשה המצוות. וההפרש ביניהם הוא, שהתורה היא בלבוש המחשבה וגם בלבוש הדיבור, אבל לא ירדה להתלבש בלבוש המעשה, והיינו, שהתורה היא המשכה פנימית שלא נתלבשה בלבוש המעשה, ולכן הרי זה פועל על בחי' ציון שלא ירדה בלעו"ז. אך צדקה נתלבשה בלבוש המעשה, ולכן בכדי לפעול על בחי' נר"נ שנתלבשו בלעו"ז, הרי זה ע"י הצדקה, דע"ז שמחי' רוח עניים, אזי יצאו גם הנר"נ שלו מהלעו"ז. ומוסיף כ"ק אדמו"ר הצ"צ בהגהות³² בביאור מעלת המשפט שצ"ל בשלשה דוקא, שהו"ע נעלה יותר מהוראת איסור והיתר שאין צריך שלשה, והיינו לפי שבמשפט א' יוצא זכאי וא' יוצא חייב (דלא כבהוראת איסור והיתר שישנו רק קו אחד, כשר או ההיפך מכשר, טהור או ההיפך מטהור, ולכן דן גם יחיד), א"כ זה נמשך מבחינת חו"ג, וכדי שיתכלל יחד חו"ג (ע"ד נגוף ורפוא³³) ע"כ צ"ל ע"י תפארת המחבר חו"ג, ובחי' ת"ת עולה עד הכתר וממשיך משם שיתחברו חו"ג, הרי יש במשפט בחי' עליונה מאד. ולכן ציון במשפט תפדה, דכיון שענין המשפט הוא בקו האמצעי שמגיע למעלה ביותר, הרי זה מגיע בעצם הנשמה לפדותה.

ה) ועפ"ז יובן הענין שגם בג' דפורענותא, כולל גם בשבת חזון שהוא השבת שקודם ת"ב, מסיימים ההפטרה בפסוקי דנחמתא,

(32) אוה"ת שם ע' לב.

(33) ישע"י יט, כב. זח"ב לו, א. וראה

מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' קיא ואילך.

(29) ירמ"י ד, כב.

(30) פ"ח.

(31) וישב מ, יג.

שהסיום הוא התוכן של כל העניין³⁴, וכמו בשטר שהשיטה האחרונה הוא תוכן השטר³⁵, והיינו, שהגם שכללות ההפטרה הוא ענין של גלות³⁶, מ"מ, יש בזה, ואדרבה, התוכן שבזה, הוא ענין של גאולה, והיינו, שיש בזה התכללות ב' קוים. וכמו"כ הוא גם בשבת חזון, שתוכן ההפטרה הוא הפסוק האחרון, ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, שהו"ע התכללות ב' הקוים, ע"י קו הג' שלמעלה משניהם (כנ"ל), וקו זה פועל גם בהגלות שיהי' ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, שתהי' הגאולה השלימה במהרה בימינו.

(36) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סי' רפד.

(34) ראה ברכות יב, א.

(35) ראה גיטין יא, ב.